

# Jyllands-Posten

LIVSSTIL 27.04.2016 KL. 12:38

## Fremtidssikring for familien

På bare et år har familien Fredelund nærmest fået halveret sit energiforbrug. De valgte at kaste sig ud i en omfattende energirenovering, hvilket har optimeret husets indeklima og temperatur. Og så har det i den grad hævet familiens livskomfort.



Alex Fredelund og datteren Maja foran deres energivenlige hus. Foto: Kristoffer Juel Poulsen

Huset er hvidt. Rundt langs taget snor sig en olivengrøn gavl, der går godt i spænd med de mørkegrønne vinduer. Boligen, som ligger i et stille villakvarter i Skovlunde på Storkøbenhavns yderkant, er familien Fredelunds, og de har boet her i fire år. Alt er familievenligt. Området er grønt, og institutionerne ligger lige om hjørnet, og da Alex Fredelund inviterer indenfor, emmer det hele da også af moderne familie. Han er nemlig på barsel med datteren Maja på ni måneder, mens mor Anni er på arbejde og storesøster Emilie på tre år er i børnehave. Noget andet moderne ved familien Fredelund er deres syn på energirenovering.

**MINNA CAMARA**



Familien Fredelund har i dag et hus, der er godt isoleret, og det har givet boligen et nyt og moderne look. Under den nymalede facade gemmer den gamle gasbetonvilla sig. Foto: Kristoffer Juel Poulsen

»Da vi flyttede ind i huset, som jo er lavet af gasbeton, vidste vi godt, at der på et senere tidspunkt skulle laves nogle renovationer. Gasbeton isolerer ikke så godt, og det kunne vi godt mærke,« siger Alex Fredelund og forklarer, at familien, inden den slog sig ned i Skovlunde, boede i en lejlighed i Lyngby, men at planerne om børn sendte dem på husjagt.

»Vi købte huset, fordi beliggenheden var god. Der er en god have til børnene og god plads, når de bliver lidt større også. Så vi gik primært efter beliggenheden, og så kunne vi få en god pris på huset, fordi det netop var af gasbeton,« siger Alex Fredelund.

”

**Da vi flyttede ind i huset, som jo er lavet af gasbeton, vidste vi godt, at der på et senere tidspunkt skulle laves nogle renovationer.**

Alex Fredelund, husejer



## Ude i fremtiden



Familien Fredelund flyttede til kvarteret i 2012, og allerede i 2014 valgte de at energirenovere første gang.

»Den første energirenovering, vi fik lavet, var, at få isoleret loftet med papiruld i starten af 2014. Vi fik lagt 200 millimeter isolering, så der skete altså en stor optimering. Vi startede med loftet, fordi vi læste, at det var det bedste sted at begynde. Varmen stiger nemlig til vejrs og fiser ud, hvis ikke man har isoleret sit loft ordentligt – og det kostede ikke alverden at få det lavet,« siger Alex Fredelund og skeler til datteren Maja, der sidder nagelfast på hans arm:

»Vi valgte papiruld, fordi det er en isolering, de sprøjter ud, så den lægger sig i alle revner og sprækker. Vi vidste, at det var en god idé, men vi kunne ikke mærke effekten så meget, fordi vi jo stadig havde 1960'er-vinduer,« siger Alex Fredelund og viser videre rundt i huset, som er lyst og indbydende.



På loftet ligger et tykt lag af isolerende papiruld. Dette var familiens første energiforbedrende renovering. Foto: Kristoffer Juel Poulsen

»Da vi købte huset, tænkte vi, at en

## HUSET I SKOVLUNDE

renovering ville ligge længere ude i fremtiden, men kort efter, at vi havde fået lavet loftet, opdagede vi, at vi ikke kunne have noget stående op ad nordvæggen, fordi den var så kold, og det syntes vi var mærkeligt, « siger Alex Fredelund og trækker på smilebåndet:

»Da vi efterfølgende flyttede sengen og fandt ud af, at der var skimmelsvamp på hele væggen, kunne vi godt se, at det ikke var holdbart.«

## Kommunal støtte

Derfor måtte familien i gang med et større projekt. De fik fjernet skimmelsvampen, og herefter talte de straks med deres bankrådgiver om, hvordan de kunne finansiere et sundere hus.

Igennem Ballerup Kommune fandt parret frem til, at der var gode muligheder for en energivenlig renovering. Hos kommunen fandtes nemlig en ordning kaldet “BedreBolig”, som tilbød en gratis energirådgiver, hvis man fik lavet en energiforbedring efterfølgende. Møderne med denne rådgiver bekræftede blot familiens egen erfaring med, at hvis der er noget, som ikke holder på varmen om vinteren og kulden om sommeren, så er det gasbeton og gamle vinduer.

Vinden hvirvler lige igennem, og derfor måtte der gøres noget. Heldigvis er banker generelt glade for energirenoveringer, så en favorabel aftale var ikke noget problem. Familien endte med at få udbedret tre af de ting, som rådgiveren anbefalede dem at få lavet.

»Efter lidt tid blev vi enige om, at nu havde vi sparet nok sammen til at gå i gang med en energirenovering. Vi havde to forskellige rådgivere ude for at fortælle, hvad man kunne gøre, og de gav hver især et prisoverslag. Derefter indhentede vi selv tilbud fra en række firmaer og håndværkere for at se, hvad der var billigst og bedst. Det var en lang proces, at finde den helt rigtige til at lave renoveringen,« siger Alex Fredelund.

Familiens hus på 112 kvadratmeter er fra midten af 1960'erne og er lavet af gasbeton

De købte huset i 2012 for 2.4 millioner kroner

Huset er i dag er vurderet til 3.5 millioner. En del af stigningen kan tilskrives den omfattende energirenovering

Familiens energirenoveringen omfatter:

- Efterisolering af loft med 200 mm papiruld

## Forskellige priser

Selv om man får rådgivning, er det nemlig ikke lige sådan at vælge de rigtige løsninger hver gang. Det måtte familien Fredelund også sande, da de skulle til at energirenovere. Der skulle således en del research til for at finde de bedste tilbud, forklarer Alex Fredelund:

»Vi oplevede, at der var stor prisforskel på de tilbud, vi fik fra håndværkerfirmaerne. Det billigste var næsten halv pris af det dyreste, så der er virkelig penge at spare, hvis man gider at sætte sig ind i det og undersøge mulighederne.«



De nye vinduer holder ikke kun vind og vejr ude. De har også gjort den før så mørke 1960'er villa lys og indbydende. Foto: Kristoffer Juel Poulsen

Parret havde absolut ingen erfaring med husrenovation, inden de begyndte på projektet, men særligt Alex Fredelund satte sig efterhånden mere og mere grundigt ind i sagerne, inden familien tog hul på det store projekt.

»Sådan nogle projekter laver man jo ikke bare, uden lige at sætte sig ind i det,« siger han denne dag i Skovlunde, mens han forsøger at overdøve datteren, der er begyndt

at pludre i høje oktaver. Alex Fredelund ender med at placere Maja i kravlegården.

»Jeg begyndte, at følge med i boligmarkedet og fandt ud af, at en energirenovering ville få huset til at stige i vurdering,« siger han og forklarer, at familien endte med at få lavet en totalentreprise, da det kunne bedst betale sig:

»Vi talte til en start om, at vi måske kunne nøjes med at få skiftet de gamle vinduer, men til sidst gik vi simpelthen all-in.«

## **Kæmpe besparelse**

Anni og Alex Fredelund blev enige om, at renoveringen var en investering for dem selv. Ikke for huset, men for deres sundhed. De lavede ikke renoveringen, fordi de på længere sigt skulle sælge, men udelukkende fordi de håbede på, at de skulle blive boende i mange år.

»Og så gjorde vi det selvfølgelig også for at spare penge nu og her,« siger Alex Fredelund og henviser til, at de kommunale støtteordninger er gode, når det kommer til energirenoveringer.

Og penge blev der da også sparet, da parret gik all in. Da de var færdige, havde de brugt cirka 270.000 kroner på renoveringen, men med tiden har det kun bekræftet Alex Fredelund i, hvor god en investering energirenoveringen var.

»Nu hvor vi har været igennem vinteren, kan vi rigtig se besparelsen. Vi var egentlig lidt i tvivl om, hvor meget man kunne spare, men hvor vores olieforbrug før lå på 30.000 til 35.000 kroner om året, er vi nu nede på omkring 20.000 kroner. Det er selvfølgelig lidt svært at sammenligne på prisen, fordi olieprisen er faldet, men kigger vi på forbruget af olie, så er der også sket en del. I januar 2015 fik vi fyldt lidt over 900 liter på fyret. Denne gang fik vi kun fyldt 539 liter på, så der er jo nærmest sket en halvering. Det er vi rigtig glade for,« siger Alex Fredelund og nævner samtidig, at de 270.000 kroner i energirenovering har været med til at bevirke til, at husets værdi er steget fra 2,8 mio. kroner til 3,5 mio. kroner.

## **Indpakket hus**

Energirenoveringen blev foretaget i 2015 og bestod af nye vinduer, udvendig isolering og nye termostater.



»Vi har fået skiftet ventilerne på alle radiatorer. Før var der bare en ”tænd og sluk”-ventil, hvor man ikke kunne regulere varmen,« siger Alex Fredelund og peger på den varmeregulerende ventil, som sidder på radiatoren i køkkenet. Samtidig fik parret ”pakket” deres gasbetonhus ind. Der er blevet sat 100 millimeter flamingoisolering på murerne, og det fik på mange måder huset til at fremstå mere buttet, husker Alex Fredelund og går udenfor, nu igen med datteren Maja på armen.





De nye vinduer i husets grundplan følger fint husets nye isolerende facade. Vinduerne i kælderen sidder derimod dybere inde i facaden, hvilket vidner om, at huset er blevet godt pakket ind i 100 mm isolering. Foto: Kristoffer Juel Poulsen

»Før var huset 100 millimeter smallere. Ser man på husets vinduer i kælderetagen og sammenligner det med de nye vinduer i husets stueplan, så kan man tydeligt se, at vinduerne i kælderen er placeret dybere i huset end de nye,« siger Alex Fredelund og peger først på ændringerne. Herefter banker han på husmuren, der lyder så hul, som slog man direkte på de isolerende flamingoplader. Maja stirrer interesseret på hans hånd.

»En af de ting, jeg går meget op i er vedligeholdelse, « siger Alex Fredelund:

»Nu har vi fået sat træ-aluminium-vinduer i huset, så der er aluminium udenpå, og det kræver ikke vedligeholdelse, hvilket er en god ting for mig. Samtidig skal husets nye facade kun males hvert femte år. Den gamle facade, hvor man tydeligt kunne se gasbetonen, krævede, at jeg to gange om året skulle gå og male alle revner, der var kommet siden sidst for at undgå at huset ville få fugt, og det var et kæmpe arbejde, ja, det tog faktisk en hel weekend.«

## **Anderledes indeklime**

Alligevel var det nu ikke alle disse fordele, der i første omgang fik familien Fredelund til at beslutte sig for, at sende hjemmet i en energivenlig retning.

Nej, Anni og Alex Fredelund havde faktisk helt andre tanker i hovedet.

»Tanken var jo egentlig mest, at få et bedre indeklime. Før var der gamle vinduer fra



1960'erne, så hvis vinden stod forkert, kunne man nærmest få ændret frisuren, fordi det blæste lige igennem. Nogen kalder det ”naturlig ventilation”, men jeg syntes nu ikke, at det var så charmerende,« siger Alex Fredelund og griner. Alligevel boede familien i det lettere vindblæste hus i tre år, inden de fik udskiftet 1960'er-vinduerne og isoleret de ydre murer. Det har virkelig hjulpet på indeklimaet og gjort, at de i dag kan mærke forskel på før og nu. Alex Fredelund går ind i huset igen og sætter sig i familiens store flydesofa under et stort vindue.

»Indeklimamæssigt har det givet vores hjem et kæmpe løft, og så har vi virkelig sparet på varmen. På det her sted kunne vi før sidde og få træk i nakken, hvilket var ret irriterende. Det var koldt, og vi måtte trække gardinerne for og skrue op for radiatoren, som så stod og kørte uden, at vi kunne regulere varmegraden på termostaten. Sådan er det heldigvis ikke længere.«

## Fryd og gammen?

Alex Fredelund rejser sig fra sofaen og ser efter datteren Maja. Det har givet familien et markant livskvalitetsløft, at få energioptimeret hjemmet, men selve renoveringen, var nu ikke ligefrem en uforglemmelig oplevelse.

»Den udvendige facadeisolering var det dyreste, og det er en ordentlig omgang at komme igennem det. Vi kunne godt være i huset imens, men det krævede noget tålmodighed, at have håndværkere rendende omkring huset i vindueshøjde og på stilladser i så lang tid – især for Anni, som, var på barsel med Maja på det tidspunkt,« siger Alex Fredelund:

»Vi havde håndværkere i mere end to måneder, og de var her seks dage om ugen, så det var hårdt for os som familie. Der var rodet over det hele, og der var konstant mennesker udenfor vinduerne. Men nu er her jo dejligt, så det var det hele værd, men jeg indrømmer, at vi syntes, det var hårdt. Folk skal vide, at det kræver tålmodighed. Det med at renovere, er ikke bare noget, man lige gør fra den ene dag til den anden. Det tager meget længere tid, end man tror, og der er altid uforudsete udgifter.«

”

**Den udvendige facadeisolering var det dyreste, og det er en ordentlig omgang at komme igennem det.**

Alex Fredelund, husejer







En lille del af husets gamle gasbetonsfacade er bevaret ved trappeafsatsen til kælderen. Blot som et minde om, hvordan huset så ud engang. Foto: Kristoffer Juel Poulsen

Alex Fredelund står og stirrer lidt frem for sig et øjeblik. Så siger han:

»I dag er vi meget stolte over vores hus. Når jeg kommer kørende i bilen og ser huset, så tænker jeg ”ej, det er virkelig blevet flot i forhold til, hvordan det så ud før”, og så bliver jeg glad. Det er blevet vores hus nu, og det er rigtig dejligt.«

## Nyt hus

Rundturen i familien Fredelunds energivenlige hus er ved at være ovre, og Alex Fredelund viser vej mod hoveddøren.

»Vi er rigtig glade for, at vi valgte en energirenovering, for det er jo et helt andet hus, vi har i dag. Bare det at få sat nye, tætte vinduer i, der er hvide og ikke brune, som de gamle, gør, at her er meget lysere,« siger Alex Fredelund og peger rundt:

»Huset så helt anderledes ud før. Både ud- og indvendigt. Alle, der bor heromkring, siger ”sikke et flot hus, I har fået”. Samtidig har det virkelig givet os meget som familie, at vi får lavet den her energirenovering. Det er dejligt at være indenfor nu. Før skulle man tænke over, hvor man kunne sidde henne på grund af trækken, og der var en hel væg, der ikke kunne stå noget op af. I dag har man lyst til at være overalt i huset.«

## Alex Fredelund åbner døren ud til forårssolen.

»Man kan godt mærke, at huset er blevet pakket ind nu. Vi skal rent faktisk huske at lufte ud. Før var der jo naturlig ventilation, men i dag skal man huske at åbne vinduerne, når man kommer hjem efter en arbejdsdag. Temperaturen og indeklimaet inde i huset er blevet meget bedre efter renoveringen, « siger han og nikker farvel.